

Selvitys tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2021

KH 21.11.2022 § 206
802/00.01.03.00/2021

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2021 on ollut valtuuston käsiteltävänä 13.6.2022 § 27. Arviointikertomuksessa on esitetty seuraavat huomiot ja kannanotot toimialoittain, joihin kunnanhallitus antaa selvityksensä:

- Konsernille asetetuista tavoitteista toteutui ainoastaan toimintatuotot toimintamenoista. Kunnanhallitus lausuu asiasta selvityksensä, että Tuusniemen kuntakonsernin keskeiset tunnusluvut ovat pääosaltaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vaikutuksesta muodostuneita. Sairaanhoitopiirin talouteen eikä toimintaan Tuusniemen kunnalla ole suurta vaikutusmahdollisuutta
- äänestysprosenttitarve 60 % ei toteutunut. Selvitys: Äänestysprosentti jäi vaalikampanjoinnista huolimatta tavoitetta alemmaksi
- kunnanhallituksen toimintakulut ylittyivät hieman, 42.904 euroa. Selvitys: Ylityksestä yli puolet aiheutui Koy Tuusniemen Turulan usean vuoden luottotappioiden kirjaamisesta. Keskinäisessä kiinteistöasakehtiössä nämä menot tulivat osakkaan katettavaksi. Loppuosa ylityksestä koostuu useista ostopalvelujen, kuten ICT-palvelujen ostoista
- toimintaa varten on sosiaalilautakunnan kaikissa osa-alueissa oltava riittävät resurssit. Selvitys: Henkilöstön vaihtuvuus ja rekrytointivaikkeudet aiheuttivat haasteita toiminnalle
- lasten ja nuorten palveluissa ei toteutunut työmenetelmien käyttöönottosuunnitelman laatiminen eikä käyttöönotto. Myöskään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman käyttöönotto ei valmistunut. Selvitys: Työmenetelmien käyttöönottoa on vaikeuttanut henkilöstön vaihtuvuus ja se, että osa palveluista hankitaan ostopalveluina. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa kunnan hyvinvointisuunnitelmaa
- vanhuspalveluissa kolme toiminnallista tavoitetta ei toteutunut. Selvitys: Kehittämistyölle ei ollut käytössä suunniteltua resurssia, koska henkilöstön poissaoloista ja vaihtuvuudesta johtuen on jouduttu priorisoimaan välitöntä asiakas- ja hoivatyötä sekä lähijohtamista
- aikuissosiaalityössä kolme toiminnallista tavoitetta ei toteutunut. Selvitys: TYP-työskentelyn, kuntouttavan työtoiminnan ja työttömien terveystarkastuksen numeeriset tavoitteet eivät toteutuneet, koska sosiaalityön henkilöstön vaihtuvuus etenkin lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityössä on ollut suurta, jolloin aikuissosiaalityöntekijä on joutunut sijaistamaan edellä mainituissa tehtävissä
- muussa sosiaalitoimessa kaksi tavoitteista toteutui osittain ja yksi tavoite ei toteutunut. Selvitys: Omaishoitajien valmennus ja omaishoidon tuen vapaapäivien käyttö toteutuivat osittain, koska koronapandemia vaikeutti näiden järjestämistä. Ikäihmisten ja työikäisten asiakkaiden perhehoitosopimusten määrä ei lisääntynyt, koska paikkakunnalla ei ollut kiinnostusta tämän palvelun tuottamiseen
- sosiaalitoimen menojen ylitys oli merkittävä, 227.884 euroa. Selvitys: Sosiaalitoimen palvelut tulee olla järjestettynä lain mukaan ja moniin palveluihin asiakkailta on kriteereiden täytyessä oikeus. Peruspalveluiden järjestämisellä asiakkaiden tarpeiden mukaisesti on myös suoraa vaikutusta sosiaalipalvelujen tarpeeseen

- terveystoimen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat osittain. Selvitys: Vuodeosastojakson keskimääräisen keston tavoite ei toteutunut, koska vuodeosastolla oli useita henkilöitä jonottamassa tehostettuun palvelu-asumiseen. Koronapandemia vaikutti ikäkausineuvolan tarkastuksiin
- lukion toimintakulut ylittyivät 38.713 euroa. Selvitys: Ylityksen syynä olivat lukiouudistusten täytäntöönpanon kustannukset sekä koronapandemian vaikutusten tasaamiseksi kohdennetun oppimisen tuen kustannukset
- perusopetuksen toinen toiminnallinen tavoite ei toteutunut. Selvitys: Keskeisenä syynä on ollut koronapandemia, mikä on vaikeuttanut perusopetuksen toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista
- kansalaisopiston toinen toiminnallinen tavoite ei toteutunut. Selvitys: Kansalaisopiston kursseja jäi toteutumatta ja koulujen kerhotoiminta vaikeutui koronapandemian vuoksi
- kirjaston toimintamenot ylittyivät talousarvion 1.545 euroa. Selvitys: Ylitys johtuu ennakoitua suuremmista kunnossapitomenoista
- vapaa-aikapalvelujen kaksi toiminnallista tavoitetta ei toteutunut. Selvitys: Järjestöjen aktiivisuus väheni ja erilaisia tapahtumia ja kyselyjä jäi toteutumatta
- vapaa-aikatoimen toimintamenot ylittyivät 11.603 euroa. Selvitys: Ylitys johtui pääasiassa erilaisista ennakomattomista kunnossapitokustannuksista
- yhdyskuntateknisissä palveluissa Tuusjärven kyläleiskaava ei toteutunut eikä satama-alueen sauna. Selvitys: Kaavoitusprosessi on ollut myöhässä ja odottaa tällä hetkellä kunnasta maanomistajatietoja kuulemista varten. Satama-alueen saunasta ei saatu suunnittelijalta vuoden aikana talousarvioon mahtuvaa versiota
- yhdyskuntateknisissä palveluissa toimintatuotot alittuivat 36.000 euroa. Selvitys: Alituksen aiheutti toiminnallisista muutoksista johtuva ennakoitua suurempi tulojen vähentyminen
- kiinteistötoimen toimintakulut ylittyivät 106.551 euroa. Selvitys: Ennakoitua suurempia kuluja syntyi etenkin sähkön, lämmityksen ja ICT:n osalta. Myös runsasluminen talvi aiheutti ennakoitua suurempaa lumen siirtotarvetta
- strategiset tavoitteet tulisi esittää omana kokonaisuutena. Selvitys: Strategiset tavoitteet on esitetty omana kokonaisuutena talousarviosta 2022 alkaen
- kunnan velkaantumisen kasvu konsernissa on huolestuttavaa. Selvitys: Konsernin velkaantumisen kasvu johtuu pääasiassa Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän suuresta investointivelan kasvusta. Tälle asialle ei kunta käytännössä voi mitään

Tarkastuslautakunnan kysymykset kunnanhallitukselle:

- Mihin toimenpiteisiin kunnanhallitus aikoo ryhtyä talouden tasapainottamiseksi? Vastaus: Kunnan talouden tasapainottamiseksi on laadittu talouden tasapainottamissuunnitelma vuosiksi 2020 – 2022. Suunnitelmasta on sisällytetty vuosittain talousarvioon keskeiset menojen säästökohteet. Talouden tasapainottoimet ovat myös tuottaneet tulosta ja kunnan tilinpäätösten alijäämää on saatu hillittyä. Tulevina vuosina painopiste kuntataloudessa painottuu entistä voimakkaammin kuntien tulopohjan vahvistamiseen. Kunnassa jatketaan menokuria ja tulopohjan vahvistamista kunnan talouden saattamiseksi tasapainoon.
- Mihin toimenpiteisiin kunnanhallitus aikoo ryhtyä Tuusniemen yritys- ja elinkeinotoiminnan kehittämiseksi? Vastaus: Kunta on omasta roolistaan käsin panostanut viime vuosina satoja tuhansia euroja

kunnan elinkeinotoiminnan kehittämiseen ja kuntamarkkinointiin. Kunta jatkaa tätä työtä pitkäjänteisesti.

Liitteenä sosiaalilautakunnan, sivistystoimen ja teknisen lautakunnan selvitykset tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2021.

Valmistelija	Kunnanjohtaja Timo Kiviluoma, puh. 044 7209047
Kj:n päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa esittelytekstissä olevan selvityksen valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2021 esitetyistä huomioista.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.